QP CODE: 123003 **Reg. No. …………………………**

First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations
October 2022
Sanskrit
(2016 Scheme)

Time: 3 Hours **Total marks:100**

- *Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space*
- *Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers*

व्याख्यातः **(2x10=20)**

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :
   - आदिरन्त्येन सहेता • हलन्त्यम् • ध्रुवमपाये ऽपादानम् • सप्तम्यधिकरणे च
2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थ - अन्वय सारान् लिखतः
   - शौचमास्तिक्यमभ्यासो वेदेषु गुरुपूजनम्।
     प्रियातिथित्वमिज्या च ब्रह्मकायस्य लक्षणम्॥
   - शरीरे क्षीयमाणेऽपि वर्धेते द्वाविमौ सदा।
     स्वभावं प्रकृतिं कृत्वा नखकेशाविति स्थितिः॥
   - पूर्वदेहानुभूतांस्तु भूतात्मा स्वपतः प्रभुः।
     रजोयुक्तेन मनसा गृह्णात्यर्थाञ्शुभाशुभान्॥
   - वृक्षाद्यथाभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरिमावहेत्।
     मांसादेवं क्षतात् क्षिप्रं शोणितं सम्प्रसिच्यते॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्तः **(10x5=50)**

3. अधोरेखाङ्किततानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत :
   - <u>सर्पिषो</u> जानीते। • <u>कटे</u> आस्ते। • <u>प्रजाभ्यः</u> स्वस्ति। • <u>बलिं</u> याचते वसुधाम्। • <u>हरिं</u> भजति।
4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत :
   - त्वया सह के ग्च्छति। • वस्त्राणि मलिनानि भवतः। • वायुः पित्तं कफश्च त्रीणि दोषाः सन्ति।
   - माता पुत्रः सह भोजनं करोति। • अहं श्वः विद्यालयं गमिष्यति।
5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवदत :
   - कस्मिंश्चित् नगरे देवशर्मा नाम ब्राह्मणः प्रतिवसतिस्म। तस्य भार्या प्रसूता सुतमजनयत्। तस्मिन्नेव दिने नकुली नकुलं प्रसूय मृता। अथ सा सुतवत्सला दारकवत् तम् आपि नकुलम् स्तन्यदानादिभिः पुपोष। परं तस्य न विश्वसिति।
6. संस्कृतभाषायाम् अनुवादयत
   - Lakshmi is the wife of Hari.
   - Good people become friends quickly.
   - The sun looks beautiful (nice) between the two hills.
   - Trees are useful to us.
   - Air controls all the organs of the body.
7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखत :
   - कवि • राजन्
8. टिप्पण्यौ लिखत :
   - स्नानम्। • व्यायामः
9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत :
   - जीवलोकस्य षट् सुखानि कनि? • पञ्चविधं शौचं किम्? • के सघः प्राणकराणि षट्?
   - शास्तैस्तेषां विशुद्धयः। कैः शास्तैः केषां विशुद्धयः? • तस्मात् ग्राहां सुभाषितम्। कस्मात्?

P.T.O

10. व्याख्यात :

- सद्यः फलति गान्धर्वं मासमेकं पुराणकम् ।
- पानीयं प्राणीनां प्राणाः विश्वमेव च तन्मयम् ।
- वेदाः फलन्ति कालेषु ज्योतिर्वैद्यौ निरन्तरम् ।।
- न हि तोयाद्विना वृत्तिः स्वस्थस्य व्याधितस्य वा ।।

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखतः

- बुद्धिहीनाः विनश्यन्ति यथा ते सिंहकारकाः।।

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयतः

- न विराजन्ति हि सर्वे वित्तविहीनस्य पुरुषस्य
- न बन्धुमध्ये धनहीनजीवनम्।।

उत्तरं लिखत **(10x3=30)**

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुत :

- विष्णुस्त्राता
- सुध्युपास्यः
- उपेन्द्रः
- कृष्ण + एकत्वम्
- क्षी + ईशः
- तत् + च

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- ईशकृष्णौ
- नखभिन्नः
- कुम्भकारः
- राज्ञः पुरुषः
- यूपाय दारु
- कृष्णस्य समीपम्

15. धातुरूपाणि लिखत :

- भवति
- वर्तते

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- कन्यया संस्कृतं पठ्यते।
- देवाः प्रार्थनां कुर्वन्ति।
- शिशुना पयः पीयते।

17. अधोरेखाङ्किते पदे कः प्रत्ययः इति कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निधार्य लिखतः

- पठितुम् इच्छा पिपठिषा। (क्त्वा, ल्यप्, तुमुन्, क्त)
- बालकः प्रणम्य गच्छति। (मतुप्, क्तवतु, क्त, ल्यप्)
- त्वं मां मुक्त्वा यासि। (क्त्वा, क्तवतु, तल्, ठक्)

18. सन्धिं कुरुतः

- वर्त्मानि + अवरुध्यन्ते
- करोति + आशय
- हेतुः + उच्यते

19. सन्धिविच्छेदं कुरुतः

- अण्वस्थिषु
- विद्याद्भिषग्वरः
- प्रसन्नमनसस्तथा

20. विग्रहवाक्यं लिखत ।

- अग्निदौर्बल्यम्
- महाभूतम्
- मनस्तापः

21. अर्थं लिखतः

- मारुतः
- कृशः
- सम्प्रसिच्यते
- अङ्गुली
- पृथक्
- वामतः

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानाम् अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि निर्दिशतः

- स निशासु च भवति।
- पुण्डरिकेण सदृशं हृदयम्।
- यदाक्षयाः हि धमन्यः प्राणवहाः

****